

Комюнике от срещата на министрите в Рим

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Nyilatkozat a tudományos élet szabadságáról

основна част от отговорността за програмите, подкрепящи научните изследвания, и за начина, по който се преподават програмите. Академичният състав също носи голяма отговорност при определянето на учебната програма и нейните компоненти, както и при разработването на използваните методи на преподаване.

Управлението на висшето образование също оказва влияние върху свободата на учене, преподаване и изследване и трябва да бъде организирано съзнателно по начини, които зачитат академичната свобода. В Европа съществуват различни модели на управление, като академичният състав и студентите са представени по различен начин в органите за управление и вземане на решения. Участието в ръководни органи може да благоприятства преподавателските и изследователските мисии на институцията и може да отразява целта за по-широка обществена ангажираност. Какъвто и да е конкретният модел, академичният състав и студентите трябва да участват пълноценно в процесите на вземане на решения и да имат правото да изразяват своите възгледи относно политиките и приоритетите на своята институция, без да се страхуват от репресии.

Ценностите са взаимосвързани и свободата на преподаване повдига също въпроса кой трябва да бъде научен и по този начин е тясно свързана със свободата на учене. На свой ред тези ценности, които се отнасят до справедливия достъп като редица въпроси относно критериите и условията за достъп до висше образование, трябва да бъдат разглеждани чрез обществен диалог и административни процедури. По подобен начин трябва да се зададат и въпроси за това кой извършва преподаването и научните изследвания и какъв е процесът на вземане на решения за набиране и задържане на академичен състав. От съществено значение е да се гарантира, че академичният състав се ползва от достатъчно сигурни условия на работа, за да може да упражнява академична свобода. Академичният състав никога не трябва да търпи заплахи, уволнения или други санкции във връзка със съдържанието на неговото изследване, преподаване или заявени професионални възгледи.

Свободата на изследване включва правото, съобразено с професионалните стандарти на съответната дисциплина, да определя: какво да (или да не) се изследва; как ще се изследва; кой ще го изследва, с кого и с каква цел ще се изследва; методите и пътищата, чрез които резултатите от изследванията ще бъдат разпространявани.

Тези въпроси не могат да бъдат разглеждани във вакуум. Определянето кои изследователски програми или дисциплини се предлагат във всяка отделна институция е сложен въпрос, който изисква от публичните органи и институции да направят труден, стратегически избор. Изследванията изискват финансиране – което може да идва както от публични, така и от частни източници – и в много случаи също изисква внимателно разглеждане на етичните въпроси.

Въпреки че академичната свобода е присъща на качественото висше образование, тя не е ценност, която може да се приема автоматично. По-скоро взаимодействието на различните елементи и условия, които гарантират реалното прилагане на академичната свобода, трябва да бъде конструирано, редовно оценявано, защитавано и насърчавано.

**Co-funded by
the European Union**

This translation is co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

